

vooral in het begin sterke prioriteit. Op dat gebied ontplooidde het Kamper corps alleen de genoemde evangelisatieactiviteiten. Het ontbreken van overige externe activiteiten, zoals alternatieve kermisbijeenkomsten en actieve evangelisatie, kwam vooral voort uit de interne gerichtheid van *F.Q.I.*. Hoewel een deel van de interne activiteiten van jongelingsverenigingen - vooral inhoudelijk - heel dicht bij *F.Q.I.* lag, werden de studenten niet snel lid van een jongelingsvereniging. Tussen studenten en jongelingen trad ook in christelijke gereformeerde kring, ondanks de overeenkomsten in sociale herkomst en inhoudelijke motivatie, steeds vaker sociale segmentatie op.⁸⁰

Pas aan het eind van de negentiende eeuw begonnen veel orthodox-protestantse studenten zich te organiseren. Het resultaat hiervan waren diverse christelijke studentenverenigingen, die zowel qua sociale herkomst als activiteiten sterk op *F.Q.I.* leken.⁸¹ De opstelling ten opzichte van de grootstedelijke corpora verschilde echter sterk vergeleken met Kampen. De oprichting van de Gereformeerde Studenten Debatingclub *Veri et Recti Amici* - Ware en Oprechte Vrienden - in 1899 kan hiervoor als voorbeeld dienen. Waar *F.Q.I.* destijds nog onproblematisch uit de institutionele vormgeving van het corps had geput, was dat voor *V.E.R.A.* een besmette categorie. De christelijke studentenverenigingen hadden, juist door de confrontatie met het corps en de universiteit, een offensief en antithetisch karakter gekregen. De nabijheid van een discutabel voorbeeld was daarvoor de belangrijkste reden. Op *V.E.R.A.* werd niet alleen de inhoud, maar ook de vorm - zoals de groentijd en de studentikoze mores (activiteiten die op *F.Q.I.* wel doorgang vonden) - geassocieerd met een verkeerde studentencultuur. De sterke afwijzing van het corps is typerend voor de steeds zelfbewustere christelijke studenten. De voortgaande verzuiling had de tegenstellingen aangescherpt. Ook had de aandacht voor de plek van de christelijke student op de seculiere universiteit een antithetische houding tot gevolg.⁸²

Op *F.Q.I.* zorgde de relatieve beslotenheid van Kampen voor een 'luxe' positie. De onderwerpen op de Vrije Krans waren daardoor ook minder offensief en meer gericht op de interne vorming.

Afweging

Zijn er met de gekozen invalshoeken niet teveel processen aan één clubje studenten verbonden? Daarmee is de geschiedenis van *F.Q.I.* namelijk willens en wetens geproblematiseerd. Toch is dat mijns inziens zinvol geweest, juist omdat er daardoor ruimte ontstaat voor andere inzichten.

Zo bleek de participatie van studenten in het lokale verzuil-

⁸⁰ Verwoerd, 'Het Nederlands Jongelingsverbond', 460. Daarnaast was het natuurlijk ook niet handig lid te worden van twee vergelijkbare verenigingen.

⁸¹ In orthodox-protestantse kring leidde dat o.a. tot de oprichting van het v.u.-corps *N.D.D.D. - Nil Desperandum Deo Duce* - (1881), de Christelijke Gereformeerde Studentenunie *Hendrik de Cock* (1886) en de interkerkelijke *Nederlandse Christen-Studenten Vereniging* (1896).

⁸² Caljé, P.A.J., *VERA: Vorming en vriendschap 1899-1974. 75 jaar gereformeerd studentenleven* (Groningen 1989) 11-21.